

Sygn. akt VII U 1298/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2022 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan-Karasińska

Protokolant: sekr. sądowy Marta Jachacy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 czerwca 2022 r. w Warszawie

sprawy M. Z.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

o wysokość emerytury policyjnej i renty inwalidzkiej

na skutek odwołania M. Z.

od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

z dnia 28 lipca 2017 r. znak (...) (...) (nr (...)) oraz z dnia 28 lipca 2017 r. nr (...) (...) (nr (...))

1. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 28 lipca 2017 r. nr (...) (...) (nr (...)) w ten sposób, że zobowiązuje Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. do przeliczenia emerytury M. Z. poczynając od dnia 1 października 2017 roku z pominięciem art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt. 1 Ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708) w brzmieniu nadanym w ustawie z dnia 16 grudnia 2016 roku o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z dnia 30 grudnia 2016 roku),

2. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 28 lipca 2017 r. znak (...) (...) (nr (...)) w ten sposób, że zobowiązuje Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. do przeliczenia renty inwalidzkiej M. Z. poczynając od dnia 1 października 2017 roku z pominięciem art. 22a w zw. z art. 32 ust. 1 pkt. 1 Ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708) w brzmieniu nadanym w ustawie z dnia 16 grudnia 2016 roku o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z dnia 30 grudnia 2016 roku),

3. zasądza od organu rentowego Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. na rzecz odwołującego M. Z. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. VII U 1298/19

UZASADNIENIE

Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji decyzją z dnia 10 września 2010 r. ustalił M. Z. prawo do renty inwalidzkiej. Decyzja ta została wydana w związku z zaliczeniem M. Z. przez Wojewódzką Komisję Lekarską MSW orzeczeniem nr (...) z dnia 5 lipca 2010 r. do III grupy inwalidztwa, które pozostaje w związku ze służbą. Ponownie M. Z. zaliczono do III grupy inwalidztwa orzeczeniem nr (...) z dnia 23 lipca 2013 r. Orzeczenie to zostało wydane na stałe.

Decyzją z dnia 28 lipca 2017 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na podstawie art. 22a w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (dalej: ustawa emerytalna) **obniżył odwołującemu się M. Z. dotychczas ustaloną rentę inwalidzką do kwoty 1.510,71 zł brutto.**

Organ zakwalifikował okres pełnienia służby w Zarządzie Łączności MSW, tj. od dnia 1 stycznia 1984 r. do dnia 29 marca 1985 r., jako służbę na rzecz totalitarnego państwa w jednostkach określonych w art. 13b ustawy emerytalnej i w konsekwencji obniżył ustaloną M. Z. rentę o 10% podstawy wymiaru za każdy rok służby w tym okresie i tak wyliczoną rentę ograniczył poprzez wprowadzenie granicy kwotowej określonej w art. 22 ust. 3 ustawy emerytalnej - niezależnie od posiadanej wysługi i przysługującym się zwiększeniom.

Od wskazanej decyzji z dnia 28 lipca 2017 r. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie odwołał się M. Z., zaskarżając ją w całości i inicjując niniejsze postępowanie, zarzucając decyzji naruszenie:

1. art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w zw. z art. 22a ustawy emerytalnej;
2. art. 32 ust. 1 w zw. z art. 64 ust. 1 i 2 i w zw. z art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 14 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w zw. z art. 1 protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności;
3. art. 30 i art. 47 w zw. z art. 42 ust. 1 i 3 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. 6 ust. 2 i art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności;
4. art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W oparciu o powyższe zarzuty odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w całości i zachowanie odwołującemu się renty inwalidzkiej w wysokości ustalonej przed wydaniem zaskarżonej decyzji. Nadto odwołujący wniósł o zasądzenie na jego rzecz od organu emerytalnego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W dniu 1 kwietnia 2010 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał decyzję, na mocy której ustalił M. Z. prawo do emerytury policyjnej. Decyzją z dnia 10 września 2010 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji podwyższył o 15% podstawę wymiaru emerytury w związku z zaliczeniem M. Z. do III grupy inwalidzkiej.

Decyzją z dnia 28 lipca 2017 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na podstawie art. 15c w zw. z art. 32 ust 1 pkt 1 ustawy emerytalnej obniżył odwołującemu się M. Z. emeryturę policyjną do kwoty 2.069,02 zł brutto. Organ zakwalifikował okres pełnienia służby w Zarządzie Łączności MSW, tj. od dnia 1 stycznia 1984 r. do dnia 29 marca 1985 r., jako służbę na rzecz totalitarnego państwa, przeliczając ten okres według wskaźnika 0% podstawy wymiaru za każdy rok służby i dodatkowo tak wyliczoną emeryturę ograniczył poprzez wprowadzenie granicy kwotowej określonej w art. 15c ust. 3 ustawy emerytalnej – niezależnie od posiadanej wysługi i przysługującym zwiększeniom.

Od wskazanej decyzji z dnia 28 lipca 2017 r. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie odwołał się M. Z., zaskarżając ją w całości i inicjując niniejsze postępowanie, zarzucając decyzji naruszenie:

1. art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w zw. z art. 15c ustawy emerytalnej;
2. art. 32 ust. 1 w zw. z art. 64 ust. 1 i 2 i w zw. z art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 14 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w zw. z art. 1 protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności;
3. art. 30 i art. 47 w zw. z art. 42 ust. 1 i 3 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. 6 ust. 2 i art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności;
4. art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W oparciu o powyższe zarzuty odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w całości i zachowanie odwołującemu się emerytury policyjnej w wysokości ustalonej przed wydaniem zaskarżonej decyzji, tj. w kwocie 4.736,15 zł brutto. Nadto odwołujący wniósł o zasądzenie na jego rzecz od organu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. wniósł o łączne rozpoznanie obu odwołań, oddalenie obu odwołań oraz zasądzenie od odwołującego na rzecz organu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko, organ wskazał, że zaskarżona decyzja została wydana zgodnie z zasadami obliczania wysokości emerytury i renty określonymi w przepisach ustawy emerytalnej. W odpowiedzi na zarzut niekonstytucyjności przepisów ustawy emerytalnej organ podniósł, że zachodzi domniemanie zgodności ustawy z Konstytucją i może być ono obalone jedynie wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie zaistniałego w sprawie stanu faktycznego nie ujawniono dowodów przestępczej działalności odwołującego, którą przyjmuje ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy wobec wszystkich funkcjonariuszy zatrudnionych w służbach państwowych, o których mowa w art. 13b ustawy emerytalnej.

Jak wynika z akt IPN odwołujący rozpoczął służbę w Wydziale (...) Zarządu Łączności MSW we wrześniu 1977 r. Pracował na stanowisku operatora Wydziału (...) Zarządu Łączności (technika łączności radiowej). M. Z. zdał egzamin specjalistyczny z łączności na chorążego Milicji Obywatelskiej w kwietniu 1980 r. W lipcu 1980 r. M. Z. złożył egzamin na chorążego Milicji Obywatelskiej przed Komisją Egzaminacyjną powołaną przez Komendanta Szkoły Chorążych w (...) w Ł.. W sierpniu 1980 r. M. Z. złożył wniosek o mianowanie funkcjonariuszem stałym w związku z upływem okresu służby przygotowawczej. Z wniosków personalnych i opinii służbowych, znajdujących się w aktach osobowych z IPN, wynika, że M. Z. był zdyscyplinowanym pracownikiem. Ze swoich obowiązków sumiennie się wywiązywał (dowód: akta osobowe M. Z. z Instytutu Pamięci Narodowej w W.).

Do obowiązków M. Z. należały konserwacja i przegląd sprzętu radiowego i dalekopisów w celu zapewnienia łączności radiowej, tj. nadawania i odbierania korespondencji radiowej pomiędzy Komendą Główną, Stołeczną i Komendami Wojewódzkimi. W czasie swojej służby M. Z. nie podejmował działalności operacyjno-rozpoznawczej, nie działał na rzecz opozycji lub organizacji wolnościowych bez zgody przełożonych oraz nie znał treści nadawanej i odbieranej korespondencji. W czasie służby (1977-2010) nie otrzymał legitymacji SB ani żadnego rozkazu personalnego. M. Z. nie był również przeszkolony w zakresie czynności operacyjnych (dowód: zeznania M. Z., k. 382). Zeznania M. Z. należało uznać za wiarygodne w braku dowodów świadczących o przeciwnych okolicznościach.

W dniu 1 stycznia 2017 r. weszła w życie Ustawa zmieniająca, na mocy której wprowadzono art. 13b ustalający katalog jednostek organizacyjnych, w których służba od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. jest uznawana za służbę na rzecz totalitarnego państwa. Ustawa zmieniająca wprowadziła także zasady ustalania wysokości policyjnej emerytury i renty inwalidzkiej w art. 15c i 22a ustawy. Zgodnie z powołanymi przepisami w przypadku osób, które pełniły służbę na rzecz totalitarnego państwa w jednostkach wymienionych w art. 13b, i które pozostawały w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi 0% podstawy wymiaru – za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy emerytalnej, i 2,6% podstawy wymiaru – za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz 2-4 ustawy emerytalnej. Wysokość emerytury ustalonej zgodnie z tymi przepisami nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłacanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń. Natomiast rentę inwalidzka ustalona zgodnie z art. 22 zmniejsza się o 10% podstawy wymiaru za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b(art. 22a). Ustawodawca zobowiązał też organ rentowy do wszczynania z urzędu postępowania w przedmiocie ponownego ustalenia prawa do świadczeń i wysokości świadczeń stosownie do wyżej wymienionych przepisów (art. 2). Na podstawie ww. przepisów odwołującemu została pomniejszona emerytura i renta inwalidzka.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Podkreślić należy, że w sprawie niniejszej zarówno stan faktyczny, jak i stan prawny zastosowany przez Dyrektora ZEM MSWiA nie były sporne.

Sporna była natomiast ocena zgodności zastosowanych przez organ rentowy przepisów ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708) w brzmieniu nadanym w ustawie z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z dnia 30 grudnia 2016 r.) z Konstytucją RP, jak również wiążącymi umowami międzynarodowymi.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że w dniu 16 września 2020 r. Sąd Najwyższy podjął uchwałę składu 7 sędziów (sygn. akt III UZP 1/20), zgodnie z którą „kryterium służby na rzecz totalitarnego państwa” określone w art. 13b ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz. U. z 2020 r., poz. 723) powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka.

Sąd ma obowiązek oceny całego materiału dowodowego, łącznie z treścią informacji o przebiegu służby, co wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego (zob. postanowienie z dnia 9 grudnia 2011 r., II UZP 10/11, OSNP 2012 nr 23-24, poz. 298). Oznacza to, że określone w art. 13b ust. 1 ustawy emerytalnej jedyne kryterium

zatrudnienia w służbach, bez wskazania na indywidualne czyny funkcjonariusza, nie pozbawia sądu realnych narzędzi kontroli decyzji organu rentowego ani swoistej fikcji sądowej kontroli takiej decyzji, ponieważ system emerytalny i kształtowane w jego ramach uprawnienia emerytalne w każdym przypadku muszą podlegać indywidualnej weryfikacji. **Sama służba w określonym organie bezpieczeństwa państwa nie może być uznana za niemal jedyne kryterium różnicujące wysokość emerytalnych lub rentowych uprawnień, jeżeli w konkretnej sprawie nie ujawniono dowodów działalności odwołującego się, skierowanej przeciwko podstawowym wolnościom i prawom człowieka**, którą ustawa dezubekizacyjna przyjmuje w stosunku do każdego zatrudnionego w służbach bezpieczeństwa państwa, przez definiowanie służby jako wykonywanej na rzecz totalitarnego państwa.

Należy wskazać, że Sąd nie zgadza się również z prezentowanym przez organ rentowy stanowiskiem, iż z zasady domniemania konstytucyjności przepisów wynika brak możliwości odmowy zastosowania przez sąd orzekający normy ustawowej ze względu na jej sprzeczność z normą konstytucyjną i orzeczenie bezpośrednio na podstawie regulacji konstytucyjnej. Podkreślić należy, że Sąd rozpoznający odwołania ma obowiązek samodzielnie dokonać oceny zgodności zastosowanych przez organ rentowy przepisów zarówno z Konstytucją, jak i prawem unijnym.

W tym miejscu należy przywołać uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1998 r., I PKN 90/98, w którym Sąd ten wskazał, że: „sąd powszechny może dokonywać oceny konstytucyjności przepisów mających zastosowanie w sprawie, bowiem nie prowadzi to do naruszenia konstytucyjnie utrwalonego podziału kompetencji między sądami a Trybunałem Konstytucyjnym. Nie ulega bowiem wątpliwości, że kwestia zgodności przepisu aktu normatywnego z Konstytucją jest dla Trybunału Konstytucyjnego zagadnieniem głównym, o którym Trybunał rozstrzyga w formie orzeczenia ze skutkami przewidzianymi w ustawie. Sąd powszechny nie orzeka zaś o zgodności przepisu prawa z Konstytucją, lecz jedynie odmawia zastosowania przepisu niezgodnego, jego zdaniem, z Konstytucją. Uznanie, że sądy powszechne nie są uprawnione do badania zgodności ustaw z Konstytucją, a w konsekwencji do zajmowania stanowiska w kwestii ich zgodności, jak też niezgodności z Konstytucją, jest wyraźnie sprzeczne z przepisem art. 8 ust. 1 Konstytucji, który zobowiązuje do bezpośredniego stosowania jej przepisów, przy czym pod pojęciem „stosowanie” należy rozumieć w pierwszym rzędzie sądowe stosowanie prawa”. Zatem Sąd rozpoznający odwołanie od decyzji organu rentowego ma nie tylko prawo, ale i obowiązek samodzielnie dokonać oceny zgodności przepisów ustawy, na mocy której organ rentowy wydał decyzję, zarówno z Konstytucją RP, jak i normami prawa międzynarodowego. Również w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2001 r. (sygn. akt III RN 189/2000) stwierdzono, że sąd dokonuje oceny zgodności przepisu ustawy z Konstytucją w ramach ustalenia, który przepis obowiązującego prawa będzie zastosowany do rozstrzygnięcia danego stanu faktycznego. Uchylenie się od takiej oceny może prowadzić do rozstrzygnięcia sprawy na podstawie przepisu niekonstytucyjnego, a zatem niezgodnie z prawem obowiązującym. Sąd, dokonując oceny konstytucyjności przepisu ustawy, nie wkracza w kompetencje Trybunału Konstytucyjnego. Odmowa zastosowania przez Sąd przepisu ustawy nie może opierać się na przypuszczeniach co jego niekonstytucyjności, lecz musi być rezultatem starannej i przemyślanej wykładni prowadzącej do wniosku, że konkretny przepis jest niezgodny z określonym i wyraźnie wskazanym przepisem Konstytucji RP. Sąd Najwyższy stwierdził wprost, że sądy powszechne są uprawnione do badania zgodności stosowanych przepisów ustawowych z Konstytucją.

Rozpatrując niniejszą sprawę, Sąd miał na uwadze obowiązującą zasadę domniemania zgodności z Konstytucją przepisów prawa oraz fakt wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego Sądu Okręgowego w Warszawie z pytaniem prawnym dotyczącym zgodności z Konstytucją przywołanych powyżej przepisów (P 4/18). Na dzień wyrokowania w tej sprawie Trybunał Konstytucyjny nie zajął jeszcze stanowiska. Należy mieć jednak na względzie, że Sąd ma obowiązek samodzielnie dokonać oceny zgodności zastosowanych przez organ przepisów z prawem wyższego rzędu. Wskazać należy, że zgodnie z art. 9 i art. 91 Konstytucji oraz art. 4 ust. 3 i art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864) prawa podstawowe Unii Europejskiej mają charakter praw bezpośrednio stosowalnych, zatem sędzia krajowy jest obowiązany pominąć w procesie stosowania prawa normy sprzeczne z zasadami podstawowymi Unii Europejskiej.

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy, należy wskazać, że **w ocenie Sądu zastrzeżenia budzi przyjęta w ustawie emerytalnej zasada odpowiedzialności zbiorowej, która pozostaje w opozycji do zasady indywidualizacji winy.** Zdaniem Sądu przepisy prawa Unii Europejskiej w sposób bezwzględny wykluczają odpowiedzialność zbiorową za przeszłość w ramach retrospektywnej sprawiedliwości przy przyjęciu konstytucyjnej zasady ciągłości państwa polskiego. Ponieważ w polskim porządku prawnym przyjęto unijne standardy związania prawami podstawowymi, ustawodawca nie może swobodnie oceniać przeszłości obywateli i wprowadzać sankcji opartych na winie zbiorowej według kryterium zatrudnienia. Ustawodawstwo, które wyłącza z ochrony konstytucyjnych zasad obywateli, przy przyjęciu ich odpowiedzialności zbiorowej, jest opozycyjne wobec unijnych praw podstawowych.

Zasada efektywnej ochrony sądowej nakazuje przyjąć, że w każdym przypadku, gdy przepisy krajowe lub też praktyka stosowania prawa uniemożliwiałyby ochronę praw podstawowych UE, sąd krajowy w razie bezskutecznej wykładni przepisów krajowych powinien odmówić ich zastosowania w oparciu o art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej. Niedopuszczalne zatem jest obniżenie świadczeń emerytalnych decyzją organu rentowego, wydaną na podstawie przepisów sprzecznych z podstawowymi zasadami Unii Europejskiej. Jak wskazuje się w orzecznictwie, sąd krajowy przy rozpoznaniu sprawy powinien rozważyć wszystkie relacje, jakie mogą zachodzić między prawem krajowym a prawem Unii. Wskazać należy, że akty bezpośrednio stosowane całkowicie wykluczają stosowanie prawa krajowego sprzecznego z prawem UE, a w przypadku aktów pośrednio stosowanych prawo krajowe stosuje się z uwzględnieniem zasad UE. Sąd powinien uwzględnić zasadę pierwszeństwa prawa unijnego oraz zasadę skutku bezpośredniego, a także zasadę efektywności prawa unijnego.

Na mocy art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej zasady podstawowe UE zawarte w Karcie Praw Podstawowych (Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności - Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) stają się fundamentalnym elementem porządku prawnego Unijnego. Przy tym należy zaznaczyć, że prawa „orzecznicze” nie zostały formalnie skodyfikowane. Stanowią one rezultat orzecznictwa Trybunału, który „odkrywał” te prawa i określał ich prawne kontury oraz nadał im status zasad prawa. Obie kategorie praw podstawowych stanowią część prawa pierwotnego: pierwsze z nich z uwagi na treść art.6 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, który przyznaje Karcie moc równą Traktatom, drugie - ze względu na orzecznictwo Trybunatu Sprawiedliwości Unii Europejskiej, które nadało im taką rangę.

Rozpatrując przedmiotową sprawę, Sąd odwołuje się do praw podstawowych zawartych w traktatach, w Konstytucji RP oraz w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Kluczowe znaczenie dla oceny wydawanych decyzji, ograniczających prawa emerytalno-rentowe byłych funkcjonariuszy PRL, ma zasada podmiotowości (godności) obywateli UE, zasada rządów prawa, sądowego wymiaru sprawiedliwości, niedyskryminacji, proporcjonalności oraz ochrony własności. Wskazać należy, iż zasady te wywołują skutek bezpośredni w sądowym stosowaniu prawa.

Zdaniem Sądu ustawa emerytalna, jak też wydawane na jej podstawie decyzje, uzasadniają wątpliwości co do ich zgodności z zasadą godności jednostki, zasadą rządów prawa (dopuszczenie winy zbiorowej), zasadą równości, zasadą proporcjonalności (ustawę wydano po niemal 27 latach od transformacji ustrojowej), oraz z zasadą sądowego wymiaru sprawiedliwości (ustawodawca zdefiniował winę zbiorową obywateli, a nie ustaliły jej sądy).

Zgodnie z unijną zasadą efektywnej ochrony sądowej w przypadku, gdy przepisy krajowe lub też praktyka stosowania prawa uniemożliwiają zabezpieczenie rządów prawa, sąd krajowy w razie bezskutecznej wykładni przepisów krajowych jest obowiązany odmówić ich zastosowania. Tym samym Ustawa zmieniająca, niezależnie od przyszłego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, poprzez zasadę efektywnej ochrony sądowej może być pominięta w każdym procesie jako sprzeczna z prawami podstawowymi Unii.

W niniejszej sprawie ze względu na bezpośredni skutek oraz pierwszeństwo stosowania praw podstawowych w krajowym porządku prawnym, Sąd dokonał oceny zgodności ustawy emerytalnej z prawami - zasadami podstawowymi UE.

1. Zasada godności ludzkiej:

Należy wskazać, że termin "godność człowieka" ujęto w wielu aktach prawa międzynarodowego, m.in. w Karcie Narodów Zjednoczonych (preambuła), w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka z 1948 r., w Międzynarodowych Paktach Praw Człowieka (1966 r.), a także w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Zawarty jest on także w preambule do Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej. W świetle tych aktów godność człowieka jest nienaruszalna. Należy ją szanować i chronić.

Krajowy Trybunał Konstytucyjny do momentu wydania pierwszej ustawy „deubekizacyjnej”, tj. ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz.145), twierdził, że naruszenie godności człowieka następuje w razie „arbitralnego urzeczowienia traktowania osoby ludzkiej przez ustawodawcę”, w sytuacji, „w której człowiek stawałby się wyłącznie przedmiotem ustawodawcy” (zob. wyr. TK: z 15 października 2002 r., SK 6/02, OTK-A 2002, Nr 5, poz. 65; z 7 marca 2007 r., K 28/05,3TK-A 2007, Nr 3, poz.24; z 30 września 2008 r., K 44/07, OTK-A 2008, Nr 7, poz.126). Przesłanką poszanowania godności człowieka jest między innymi istnienie pewnego minimum materialnego, zapewniającego jednostce możliwość samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie oraz stworzenie każdemu człowiekowi szans na pełny rozwój osobowości w otaczającym go środowisku kulturowym i cywilizacyjnym” (OTK ZU nr 3/2001, poz.54). W ocenie Trybunału Konstytucyjnego godność człowieka może w szczególności zostać naruszona przez stanowienie regulacji prawnych, których celem jest poniżenie człowieka.

Natomiast w art. 1 Karty Praw Podstawowych (KPP) wprost określa prawo do godności jako prawo nienaruszalne, podlegające ochronie i poszanowaniu. Traktat o Unii Europejskiej w art. 2 wskazuje natomiast, że „Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym prawa osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne Państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn”. Z kolei Preambuła Karty Praw Podstawowych (stosowana poprzez art. 6(...)) stanowi, że: „Narody Europy, tworząc między sobą coraz ściślejszy związek, są zdecydowane dzielić ze sobą pokojową przyszłość opartą na wspólnych wartościach. Świadoma swego duchowo-religijnego i moralnego dziedzictwa, Unia jest zbudowana na niepodzielnych, powszechnych wartościach godności ludzkiej, wolności, równości i solidarności; opiera się na zasadach demokracji i państwa prawnego. Poprzez ustanowienie obywatelstwa Unii oraz stworzenie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości stawia jednostkę w centrum swych działań”.

Omawiana zasada stanowi wzorzec interpretacji innych zasad podstawowych UE. Jest silnie związana zwłaszcza z zasadą równości. Jeśli zatem godność człowieka jest nienaruszalna, to musi być szanowana i chroniona.

Rozpoznając niniejszą sprawę, Sąd zobowiązany jest do oceny dopuszczalności ograniczenia prawa do godności odwołującego ustawą emerytalną poprzez definicję służby na rzecz totalitarnego państwa określoną w ustawie, która przyjmuje winę zbiorową funkcjonariuszy, naznaczając ich jako współuczestników bezprawia.

W toku postępowania organ rentowy nie ujawnił żadnych dowodów przestępczej działalności odwołującego. **Nie sposób zgodzić się z tym, że sama służba w jednostkach wskazanych w ustawie może przesądzać o winie odwołującego (co potwierdza orzeczenie Składu Siedmiu Sędziów SN – III UZP 1/20). Zdaniem Sądu brak zbadania indywidualnej winy narusza omawianą zasadę godności.**

2. Zasada rządów prawa:

Według tej zasady każdy podmiot prawa, w tym ustawodawca, jest związany prawem. Związanie uniemożliwia tworzenie grup wykluczonych i uprzywilejowanych. Zasada rządów prawa zakłada istnienie sądów niezwiązanych

ustawodawczym wymiarem sprawiedliwości. Sprawiedliwość ustawodawcy nie powinna wiązać sądów, jeśli zasada rządów prawa ma mieć zastosowanie. Jeśli obywatel UE jest wykluczony spod działania praw podstawowych UE, to prawa te nie mają już charakteru powszechnego. Jeśli nazwiemy prace w służbach bezpieczeństwa państwa udziałem w bezprawiu, a dawny ustrój realnego socjalizmu totalitaryzmem, to wszelkie analityczne uzasadnienia w obrębie prawa zdają się być zbędne.

Zdaniem Sądu wykluczenie odwołującego, w oparciu o winę zbiorową, zaprzecza realności jej praw podstawowych w Unii Europejskiej. Ustawa emerytalna podważa idee demokracji nie tylko w świadomości wykluczonych spod praw podstawowych Unii. Jeśli zakres tych praw może być definiowany tak swobodnie, to fundament Unii Europejskiej został podważony u jego podstaw także wśród obywateli dostrzegających niebezpieczny precedens dla bytu państwa deklarującego się jako demokratyczne państwo prawa.

Zasadę rządów prawa należy ocenić też w aspekcie zbiorowych mechanizmów wymierzania sprawiedliwości w ustawie emerytalnej. Klasyczna definicja rządów prawa wskazywała na konieczność ograniczenia zakresu prawodawstwa do tego rodzaju przepisów, które są znane jako prawo formalne i wykluczają tworzenie prawa ze względu na konkretnych ludzi lub zezwalają komukolwiek na użycie państwowych środków przymusu dla takiego zróżnicowanego ich traktowania. Państwowe środki przymusu mogą być użyte tylko w przypadkach z góry określonych przez prawo i w taki sposób, by można było z góry przewidzieć, jak zostaną zastosowane.

Ustawa emerytalna wprowadza w art. 13b oraz art. 15c i art. 22a odpowiedzialność zbiorową i swoim zakresem podmiotowym obejmuje, bez wyjątków, wszystkich byłych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa, niezależnie od ich postawy patriotycznej, etycznej, rodzaju wykonywanych czynności czy zajmowanego stanowiska. W opinii Sądu tego rodzaju regulacje zaprzeczają istocie zasady rządów prawa. Zasada ta oznacza obowiązek władz publicznych traktowania osób w sposób adekwatny i proporcjonalny do ich postawy, zasług i przewinień. Niedopuszczalne zatem jest zastosowanie jakichkolwiek represji w stosunku do osób tylko za to, że pracowały lub służyły w okresie poprzedzającym zmianę ustroju państwa polskiego. ***Nawet uznanie, że niektóre instytucje funkcjonujące przed tą zmianą działały w sposób budzący dziś poważne wątpliwości prawne i moralne, nie uprawnia prawodawcy do stwierdzenia, że wszystkie osoby tam zatrudnione były przestępcami.*** Istota demokratycznego państwa prawa związanego zasadą rządów prawa i związanej z nim klauzuli sprawiedliwości społecznej jest to, że każdy zostaje potraktowany przez państwo i prawo sprawiedliwie, czyli w sposób, który jest adekwatny do popełnionych przez niego czynów i jego postawy.

3. Zasada równości:

W świetle art. 14 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. W konsekwencji ustawodawca nie może określać kręgu osób uprawnionych w sposób dowolny, co oznacza, że kształtując konkretne prawa, musi przyznawać je wszystkim podmiotom charakteryzującym się daną cechą istotną. Odstępstwa od równego traktowania podmiotów podobnych muszą pozostawać w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią danego unormowania, oraz służyć realizacji tego celu i treści; muszą mieć charakter proporcjonalny, a więc waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów normy, musi pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych; oraz powinny pozostawać w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, w szczególności z zasadą sprawiedliwości społecznej.

Zdaniem Sądu tego rodzaju zróżnicowanie praw ustawą emerytalną budzi uzasadnione wątpliwości co do jej zgodności z zasadą równości jako zasadą podstawową UE. Na mocy tej ustawy wprowadzono bowiem fikcję prawną, że w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi 0% podstawy wymiaru za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i 2,6% podstawy wymiaru za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, la oraz

2-4. Wysokość emerytury ustalonej zgodnie z tymi przepisami nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłacanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast rentę inwalidzką ustaloną zgodnie z art. 22 zmniejsza się o 10% podstawy wymiaru za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b. Mechanizm ten nie jest znany w powszechnym systemie emerytalnym.

W opinii Sądu system emerytalny i kształtowane w jego ramach uprawnienia emerytalne nie mogą być instrumentem prowadzenia polityki represyjnej przez państwo. Powyższe oznacza, że **służba w określonym organie bezpieczeństwa państwa nie może być uznana za istotne i jedyne kryterium różnicujące wysokość emerytalnych i rentowych uprawnień**. Świadczenia z tytułu emerytury i renty należą się za pełnienie służby, a nie za sposób jej pełnienia. Emerytura wypłacana z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest więc w szczególny sposób chroniona i nikt dotychczas nie ograniczał nabytych już uprawnień z tytułu zatrudnienia w innych niż mundurowe instytucjach państwa, działających w ramach tej samej Konstytucji.

Zdaniem Sądu ustawodawca krajowy nie może, pod pretekstem likwidacji przywilejów, uznać danego okresu jako niepracowniczego czy obniżyć wskaźnik wymiaru renty w ramach mechanizmu nieznanego powszechnemu systemowi ubezpieczeń społecznych. Nie można normatywnie dokonywać takich kwalifikacji zmiany okresów zatrudnienia bez naruszenia zasady równości. Cechą relewantną zróżnicowania praw emerytalnych i rentowych w rozumieniu zasady równości nie może być zakład pracy lub charakter tej pracy. W takim znaczeniu ubezpieczony został poddany dyskryminacji.

Podnieść należy, że emerytura, jak i renta, zależy od okresu pracy i pobieranego za nią wynagrodzenia związanego z charakterem wykonywanych czynności, zajmowanym stanowiskiem. Wynika z tego, że majątkowe uprawnienia emerytalne mają charakter praw majątkowych tak ściśle związanych z sytuacją prawną jednostki, że nie podlegają mechanicznym uśrednieniom. Dla wszystkich praw majątkowych istotna jest bowiem zawsze konkretna wysokość konkretnego świadczenia, w sytuacji konkretnego świadczeniobiorcy. Aby pozbawić kogoś praw, należy zdefiniować, gdzie jest granica przywileju, a gdzie zaczyna się represja. Ustalenie warunków przyznawania świadczeń rentowo-emerytalnych według zasad mniej korzystnych od powszechnego systemu emerytalnego, oznacza represję i dyskryminację.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej prawo do emerytury policyjnej nie przysługuje funkcjonariuszowi skazanemu prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, albo za przestępstwo określone w art. 258 kodeksu karnego (udział w zorganizowanej grupie celem popełnienia przestępstwa) lub wobec którego orzeczono prawomocnie środek karny pozbawienia praw publicznych za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, które zostało popełnione przed zwolnieniem ze służby. Jednakże w takim przypadku prawomocnie skazanemu przestępcy przysługuje świadczenie na zasadach obowiązujących w powszechnym systemie emerytalnym.

Przytoczony powyżej przepis uzasadnia twierdzenie, że ustawa emerytalna z 2016 r. wprowadziła pozasądową zbiorową odpowiedzialność za nieokreślony czyn (a być może także za bierność), z naruszeniem prawa jednostki do sądu i sprawiedliwego procesu. Obniżono określonym podmiotom emerytury i renty w sposób bardziej niekorzystny niż jest to obecnie dopuszczalne nawet wobec funkcjonariuszy prawomocnie skazanych przez sąd za popełnione przestępstwa. Ci ostatni funkcjonariusze mogą zostać pozbawieni świadczeń emerytalnych przysługujących służbom mundurowym przez obniżenie ich do poziomu przysługującego w ramach powszechnego systemu emerytalnego.

4. Prawo do rzetelnego procesu:

Trybunał Konstytucyjny do wydania wyroku w sprawie pierwszej ustawy „deubekizacyjnej” z 2009 r. stwierdzał, że „winę, mającą charakter indywidualny, a nie zbiorowy - należy udowodnić w każdym indywidualnym wypadku, co wskazuje wyraźnie na **konieczność indywidualnego, a nie kolektywnego, stosowania ustaw**

lustracyjnych. To znaczy także, że należy zagwarantować (...) domniemanie niewinności do czasu udowodnienia winy" (zob. wyrok TK z 11 maja 2007 r. sygn. K 2/07).

Aktualna ustawa emerytalna, podobnie jak ustawa z 2009 r., akceptują winę zbiorową. Wina zbiorowa funkcjonariuszy, jako konsekwencja sprawiedliwości ustawodawcy, jest zaprzeczeniem sądowego wymiaru sprawiedliwości. Punktem wyjścia przyjęcia odpowiedzialności zbiorowej jest ocena historii państwa i prawa realnego socjalizmu. Nazwanie organizacji służb specjalnych dawnego państwa realnego socjalizmu służbą na rzecz państwa totalitarnego (czyli państwa bezprawia), zdejmując potrzebę indywidualizacji czynów i znosi zakaz retrospektywnej oceny. Stanowi to prosty zabieg uniwersalizacji. Stygmatyzacja jest niebezpieczna dla indywidualnej ochrony praw obywatelskich.

Z punktu widzenia unormowania art. 22a, art. 15c i art. 13b w optyce zasady sądowego wymiaru sprawiedliwości doszło do przekroczeniu ustrojowego zakresu uprawnień przez władzę ustawodawczą. Władza ta, zamiast władzy sądowniczej, wymierzyła przedmiotowej grupie osób określony rodzaj kary (zmniejszenie świadczenia oraz dokonała moralnej stygmatyzacji). Ustawodawca a priori założył, że służba bezpieczeństwa była organizacją przestępczą. Tymczasem przedmiotowe ustalenie należy w państwie prawa do kompetencji sądu. W tym znaczeniu ustawa jest opozycyjna do zasad podstawowych Unii Europejskiej.

Trybunał Konstytucyjny podkreślił w wyroku z dnia 12 maja 2003 r. (SK 38/02), że celem istnienia prawa do sądu jest zapewnienie jednostce ochrony przed arbitralnością władzy. Na tej podstawie uznać należy, że chodzi o wyposażenie jednostki w taki zestaw uprawnień, które ze względu na ich zakres zapobiegają nadużyciom ze strony podmiotu wyposażonego w imperium i zmuszą go do zapewnienia słusznych praw należnych jednostce. W ten sposób pierwotne elementy prawa do sądu, mające chronić jednostkę przed arbitralnością władzy, stają się jednocześnie podstawą prawa do wymiaru sprawiedliwości.

5. Zasada proporcjonalności:

Zasada ta nakazuje, aby krajowe i wspólnotowe władze nie ograniczały praw i wolności jednostek w stopniu większym niż niezbędny do osiągnięcia zamierzonego celu. Zasada ta wyznacza granice działań organów Wspólnoty, wykonujących kompetencje legislacyjne i administracyjne.

Badanie proporcjonalności polega na zbadaniu adekwatności środka krajowego oraz jego niezbędności, zatem sprowadza się do ustalenia, czy wydane akty prawne lub podjęte działania nadają się do osiągnięcia zakładanego celu. Badanie niezbędności polega na rozstrzygnięciu kwestii, czy nie ma innego równie skutecznego sposobu osiągnięcia tego samego rezultatu. **Test proporcjonalności ujawnia, iż ustawa emerytalna traktuje funkcjonariuszy, takich jak odwołujący, gorzej niż tych, którzy na skutek skazania za przestępstwo karne (także związane z przebiegiem służby w czasach minionych) utracili prawo do emerytury lub renty mundurowej.** Oni bowiem znaleźli się w powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych, nie ograniczono im też wysokości świadczeń. W tej sytuacji gorsze traktowanie funkcjonariuszy takich, jak M. Z., niż tych, którzy utracili prawo do emerytury (renty) mundurowej w związku ze skazaniem za przestępstwo, narusza zasadę proporcjonalności.

Ustawa emerytalna została uchwalona prawie 27 lat po zmianie ustroju politycznego i społecznego państwa. W tym okresie podejmowane były wielokrotnie działania zmierzające do rozliczenia przeszłości. Rozliczenia zarówno wobec sprawców zdarzeń i sytuacji negatywnie ocenianych z perspektywy aksjologii nowego porządku konstytucyjnego, jak i z perspektywy ofiar poprzedniego reżimu politycznego. Rozliczenie przeszłości w takich sytuacjach powinno mieć miejsce jedynie wówczas, gdy wyjdą na światło dzienne nieznane wcześniej okoliczności, które w nowym, zdecydowanie innym niż dotychczas świetle, ujawniają funkcje instytucji i zachowania poszczególnych osób tworzących ich substrat osobowy. Jeżeli tego rodzaju nowe okoliczności nie wystąpią, to szczególnie nakazana jest wstrzeźliwość państwa w zakresie regulacji prawnej. Wstrzeźliwość ta jest pochodną konstytucyjnej zasady zaufania obywateli do państwa oraz zasady rządów prawa. Historyczne i polityczne stwierdzenie, że organy bezpieczeństwa państwa były służbami działającymi w celu utrwalenia ustroju komunistycznego, nie stanowi

uzasadnienia grupowego objęcia wszystkich pracowników tych służb przepisami przedmiotowej ustawy emerytalnej. Tym samym w stanie faktycznym sprawy nie pojawiła się żadna pilna potrzeba społeczna ingerowania w te prawa.

Mając na względzie powyższe, zdaniem Sądu M. Z. miał wszelkie podstawy do przyjęcia założenia, że reguły obowiązujące przez ostatnie prawie 27 lat nie zostaną zmienione, o ile nie powstaną nowe okoliczności uzasadniające radykalną zmianę regulacji prawnej.

6. Prawo własności:

Bezsporne jest, że do istoty prawa do emerytury należy zapewnienie środków utrzymania w razie zaprzestania pracy w związku z osiągnięciem określonego wieku lub powstaniem niezdolności do pracy. Podstawowym celem konstytucyjnym prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego jest zagwarantowanie godnego poziomu życia w warunkach obniżonej zdolności do zarobkowania, wynikającej z podeszłego wieku lub niezdolności do zatrudnienia.

W ocenie Sądu w ramach niniejszych analiz istotne znaczenie ma Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950 r., zmieniona Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona protokołem nr 2. Z punktu widzenia ochrony emerytalnych uprawnień, zasadnicze znaczenie posiada art. 1 Protokołu nr 4. Zgodnie z powoływaną regulacją, każda osoba fizyczna i prawna ma prawo do poszanowania swego mienia. Nikt zaś nie może być pozbawiony swojej własności, chyba że w interesie publicznym i na warunkach przewidzianych przez ustawę oraz zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego. W skład mienia chronionego przez art. 1 Protokołu nr 1 wchodzi zarówno nieruchomości, jak i rzeczy ruchome. Co się zaś tyczy praw emerytalnych, to zalicza się je do osobistych dóbr majątkowych o takim charakterze.

W opinii Sądu ustawa emerytalna narusza art.1 Protokołu nr 1 do Konwencji oraz art. 17 KPP w zw. z art. 6 TUE, ponieważ w sposób arbitralny obniża emerytury i renty funkcjonariuszy do poziomu, którego nie można zaakceptować i uzasadnić dążeniem do jakiegokolwiek słusznego celu leżącego w interesie publicznym. ***Ingerencja państwa polskiego w uzyskanie przez nich prawo do emerytury i renty - prawo własności – w rzeczywistości oznacza zastosowanie zbiorowej kary i represji politycznej za to, że w przeszłości byli oni zatrudnieni w byłych organach bezpieczeństwa państwa.*** Ustawa działa bez rozróżnienia pomiędzy funkcjonariuszami, którzy w rzeczywistości dopuścili się czynów przestępczych oraz tymi, którzy należeli jedynie do personelu technicznego.

Biorąc pod uwagę orzeczenie Sądu Najwyższego (III UZP 1/20) oraz to, że w toku procesu nie ujawniono żadnych dowodów przestępczej działalności odwołującego, zarzut bycia współuczestnikiem bezprawia pełniącego służbę na rzecz totalitarnego państwa, bez badania indywidualnej winy i popełnionych czynów, uzasadnia naruszenie zasady godności wobec odwołującego.

Ustawodawca w sposób arbitralny obniżył wysokość emerytury ubezpieczonego do poziomu, którego nie można zaakceptować i uzasadnić dążeniem do jakiegokolwiek słusznego celu leżącego w interesie publicznym. Zastosowanie nowego wskaźnika emerytury i renty inwalidzkiej miało zastosowanie automatycznie, bez uwzględnienia charakteru faktycznie wykonywanych obowiązków oraz pełnionej funkcji przez odwołującego. Sąd Okręgowy zważył, że ustawa zmieniająca w gruncie rzeczy działała bez rozróżnienia pomiędzy funkcjonariuszami, którzy w rzeczywistości dopuścili się czynów przestępczych oraz tymi, którzy jedynie należeli do personelu technicznego. ***Odwołującemu zaś nie udowodniono w niniejszym procesie, aby dopuścił się jakichkolwiek naruszeń prawa.***

W niniejszej sprawie nie ujawniono żadnych dowodów, aby odwołujący uczestniczył w praktykach bezprawia. Mając na względzie powyższe, Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania art. 15c i art. 22a ustawy emerytalnej, w związku z czym nakazał ponownie przeliczyć wysokość emerytury i renty inwalidzkiej z pominięciem ww. przepisów (pkt 1 i 2 wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 3 wyroku, na podstawie art. 98 k.p.c. zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015, poz. 1800 ze zm.), zasadzając na rzecz odwołującego kwotę w wysokości 360,00 złotych.